

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

25. Indagatur & profertur huius doctrina ratio tripartita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XXV.

Indagatur & profertur hujus doctrinæ ratio tripartita.

SED hinc merito moveri potest quaestio, unde fiat quod omne peccatū concupiscendo, & concupiscentiæ assentiendo committatur. Cur enim non potest animus liberā suā, nullo cupiditatis motu provocatā, voluntate peccare? An forte id eod, quia illa natura voluntatis est, ut non possit nisi aliquā delectatione præeunte, & quasi viam ad liberē volendum præparante consentire? Sic enim quemdam inter hujus temporis peritissimos sensisse video. Hæc enim delectatio est quasi quædam objecti complacentia: quam necesse est præcedere, ut quis objectum liberē velit. Quomodo enim volet id quod sibi non placet, aut quod non delectat? Fundantur in Augustino, qui in secunda quaestione libri primi ad Simplicianum dicit: *Quis animo amplectitur aliquid, quod eum non delectat?* Accedit experientia, qua manifestè convincimur, nihil penitus nos amplectendo prosequi in rebus sive humanis sive divinis, nisi non solum intellectu approbetur, sed etiam voluntati placeat. Si enim voluntati displicet, quamvis intellectus illud probet, potius libero voluntatis motu averfabitur, quàm prosequetur: usque adeo ut etiam tunc, cum ad experiendam & ostentandam liberissimam voluntatis indifferentiam, alterutrum eligere volet, præcedat quædam complacentia unius præ altero, vel certè illius indifferentiæ ostentandæ: ex qua delectatione fit, ut nunc hoc, nunc illud eligat. Neque enim necesse est, ut delectatio aut complacentia semper circa illud immediatè verteretur, quod eligitur, sed vel circa illud, vel circa aliud, ex cujus delectatione alterum etiam invisum eligatur. Vnde hæc, nisi quia illa est natura voluntatis? Quæ quidem ratiocinatio, alicui probabilis videri queat, præsertim cum Augustinus, tum illo quem citavimus loco, tum aliàs non semel hujusmodi delectationis motum voluntatis liberæ præcursorē & præparatorem ad volendum postulet, ut alibi dicitur sumus.

Vide infra lib. 4. de gratia Christi Salvatoris c. 6. & maximè 8.

Sed quantumcunque ista Philosophiæ principijs satis consonare videantur, omnino tamen dicendum est, hoc nullo pacto ex natura voluntatis accidere. Sic enim duo capitalia Augustini, imò Ecclesiæ principia subvertuntur. primum est, quo docet Augustinus, in primo Adami peccato, quod sine certum est esse liberā voluntate perpetratum, nullam hujusmodi non-liberam seu involuntariam delectationem, seu complacentiam, seu quocunque nomine motum istum indeliberatum voluntatis nomine, præcessisse. Docet enim constantissimè, ut supra de primi hominis statu declaravimus, summam fuisse ante primum

A peccatum in anima & corpore tranquillitatem, ita ut nihil in eo prius exstiterit vel non annuente voluntate posset exurgere, quo provocaretur ad malum. Vnde cum Iulianus similem quandam titillationem ad comedendum, ante peccatum primum constitueret, tanto impetu hoc repercutit, ut dicat: *non usque adeo dementes estis, ut ista credatis: non usque adeo impudentes, ut ista dicatis.* Videlicet in tanto beatitudinis loco fuisse primos homines sine pace mentis & corporis. Qua de re latius supra disserimus. Alterum est, quo semper docet, omnem concupiscentiam atque illicitam delectationem, imò omnem repugnantiam, qua vel corpus vel animus demerita & delectationes suggerit, quibus mens ad appetenda terrena sollicitatur, poenam esse peccati. Addi potest tertium, quo docet injustum fore Deum, si talibus tentationibus internæ delectationis ad malum provocantis homo ante demeritum pulsaretur. Hæc est enim gravissima poena, quam sine peccato innocentibus hominibus Deus nec inlinox, nec infligere potuit, ut infra iustius ostendendum est. Ista principia Augustini, imò Catholicæ Ecclesiæ cum certa sint, impossibile est illam esse naturam voluntatis, ut voluntas antequam in aliquem liberum erumpere possit motum, aliqua involuntaria objecti delectatione seu complacentia necessariò provocetur & præparetur, sic enim necesse fuisset etiam ante primum peccatum hujusmodi mali complacentiam, seu delectationem, seu titillationem debuisset præcedere. Necessarium igitur est, ut ex alio principio doctrinæ superius traditæ fundamenta jaciamus.

C Omnibus animalibus naturā insitum est, ut seipsa diligant: quæ inconcussa lex etiam in bestias, ac eoque plantas ac stirpes, & res inanimas pervulgata est. Nam & illa mortem quo possunt modo, velocitate, latebris, resistendo, repugnandoque fugiunt; & ista corticibus, radicibus, omniumque partium se valida compactione custodiunt. Cujus veritatis à summis usque ad ima penetrantis consideratione Philosophi de homine dixerunt, hanc esse naturæ primam quodammodo & maximam vocem, ut homo concilietur sibi, & propterea mortem naturaliter fugiat; ita sibi amicus, ut esse se animal, & in hac conjunctione corporis atque animæ vivere velit, vehementerque appetat. Ex isto essendi appetitu fluit, ut animantia non solum ipsum esse suum, quod ex corpore & anima constatum est, diligant, sed & uniuscujusque partis convenientia bona prosequantur, & omnibus modis mala declinent, hinc enim salutis & integritati corporis

421

corporis magno conatu consulunt, dolorem ejus, divisionemque partium, famem, & sitim fugiunt. Hinc ad appetituum quietem anhelant, dum sequuntur voluptates; appetitibus enim ferri & appetita non assequi, tortura magna est animantium. & malum. Appetunt hæc omnia animalia naturaliter, nec opus est alia concitatione, vel appetitus determinatione, quam ut objecta naturæ congrua sensibus offerantur: hoc ipso enim in eis concitatur impetus appetentis animæ, si hujusmodi fuerint, ut corpori, vel animæ, vel utriusque conjunctioni, hoc est, vitæ custodiendæ servire astringuntur. Et hic finitur in brutis animantibus dilectio sui. Nec enim vel salutem corporis, vel requiem appetituum, vel vitam quæ ex utriusque conjunctione coalescit, ad aliud referre naturæ magisterio didicerunt. Usque adeo ut si propter finem cognitum operarentur, salus ista totius animantis diceretur esse in eis ultimus omnium appetitionum & motuum finis. Neque ipse homo, si ei desset ratio, aliquid amplius appeteret. Vnde Augustinus: *Si irrationalia essent animantia, nihil appeteremus præter ordinatam temperatam partem corporis, & requiem appetitionum: nihil ergo præter requiem carnis, & copiam voluptatum: & pax corporis prodesset parti animæ. Sed quia homini anima rationalis data est, cuius nullum est bonum, nisi solus Deus, ut potest qui est ei veritas ad intelligendum, & summum bonum ad fruendum; hinc est quod propter illud ipsum bonum omnibus bonis & ipsa naturæ hominis excellentius, ipse homo conditus fuerit, & consequenter, quod quicquid commune habet cum brutis animantibus, corporis integritas, requies appetitionum, vitæ ipsa ad illud bonum referendum sit. Ad hoc enim velle debet nec dolore corporis molestrari, nec desiderijs perturbari, nec morte dissolvi, ut bonum illud suum cognoscat ac diligat, hoc est, ut clarè noverit & ineffabiliter diligat incommutabilem veritatem, & ex ejus nutu & hic & postea omnem vitam morisque componit: idque non propter se, quia hoc sibi commodum est, sed propter illum cuius est totum quicquid est, & habet, & potest. Illius enim & creatura, & figmentum, & mancipium est: atque ita tanquam aliquid ipsius Dei se diligere debet, ut Deus creature suæ in æternum dominetur, & in ea potestas, sapientia, & bonitas ejus glorificetur. Hic enim sicut fuit scopus creantis Dei, ita & hominis amanti esse debet. Hic est verus & purus ille amor, quo jubetur diligere Dominum Deum suum ex toto corde, & animâ, & viribus. Hic idem est verus & solus amor, quo homo seipsum utiliter diligit. Non enim hæret vel sistit in diligendis, aut corporis aut animæ aut utriusque commodi procurandis, sed istam totam quam cum brutis communem habet dilectionem sui, in illam dilectionem Dei refert, quæ nullum a se rivulum extra se duci patitur, cuius derivatione minuat. Hoc amore homo sicuti Deum ut essentia suæ*

& sapientiæ & amoris principium, ita etiam ut illorum omnium finem respicit in quem cuncta requiescant. Ille beatissimus amor totum Dei tum sui, visceribus hominis cum concederetur infusus est, ex cuius suavissimis legibus, quas amando in libro æternæ veritatis legebat, & corporis commoda procurabat, & inferiores animæ appetitus, prout res exigeret, exerendo & relaxando dirigebat. Anima enim ex uno Deo suspensa, nullis istius dilectionis sui, quam cum brutis respectu corporis, & sui, & conjunctionis utriusque eam communem habere diximus, importunis motibus turbabatur. In subsidium enim superioris partis data fuerat, ut ad nutum ejus motus exereret suos, & ratione imperante, illa ministrante, majori pronitate atque facilitate saluti totius animantis confuleretur. Cum igitur homo servitute illam sub Deo male libero abruptisset arbitrio, Deo, quo solo erat inferior, tanquam principio & fine prætermisso, in seipsum creaturis corporeis superiorem, & ideo veluti medio loco inter Deum atque illas collocatum lapsus est, & ipse sibi cepit omnium appetitionum & motuum esse principium & finis. De quo præclare Augustinus: *Qua igitur tam longe transiret ad insana, nisi per medium sui?* Et alibi: *Quis se abscondit a conspectu Dei (de Adamo loquitur) nisi qui deserto ipso incipit iam amare quod suum est?* Et in libris de Civitate Dei, de eodem loquens: *Perversa celsitudo, deserto eo cui debet animus inherere principio, sibi quodammodo fieri atque esse principium. Et mox: Hinc enim & delectavit quod dictum est: Eritis sicut Di. Quod melius esse possent summo veroque principio coherendo per obedientiam, non summi sibi existendo principium per superbiam.* Dum ergo Deum deseruit, cuius veritate illustrabatur ut videret, & bonitate fruebatur ut beatus esset, principium sibi esse voluit & cognoscendæ veritatis, & dandæ beatitudinis. Nihil est enim aliud placere sibi, quod Adamo ibidem tribuit Augustinus, quam seipsum amare, & velut excellens aliquod bonum admirari, & exolculari, & hoc ipsum est seipso in seipso frui, & fruendo beatum velle fieri. Et sicut illius motus principium, ita & finis ipse fuit. Duplex est enim omnium appetitionum finis, *quis & cui.* Inter quos ultimus omnino finis est ille qui dicitur *cui*; respectu cuius, finis quo quodammodo medi rationem induit, quantumcunque aliquis eo frui videatur. Nam & finis *qui* & fructio ejus propter ipsam fruentem velut finem *cui* omnino ultimus appetitur. Sic ergo homo lapsus ab amore Dei, in quem velut in finem *qui*, simulque finem *cui* totum ultimus cederet, terebatur, in seipsum non solum velut omnium appetitionum præsentis & futurarum principium, sed velut in finem ultimum *cui* cecidit. Hoc ipsum enim quod relicta dominatione Dei, sua potestate, ut Augustinus loquitur, vel alia quacunque excellentia frui voluit, sibi eam voluit, & in se, non in alium quempiam velut finem ultimum *cui* retorfit. Fracto igitur illo vinculo divini amoris, quo

Lib. 12. de
Trinit. c. 11Lib. 2. de
Genes. contra
Manichæ. 16Lib. 12. de
Trinit. c. 11Lib. 2. de
Genes. contra
Manichæ. 16Lib. 14.
cap. 13.Lib. 1. de
Christ. 11.
cap. 22.

mens hominis tanquam summus apex hominis, cum omnibus naturaliter insertis amoribus sive corporis sui, sive animæ, sive conjunctionis utriusque arctissime religabatur & suspendebatur ex Deo, ne quicquam in toto homine ad aliquid appetendum aut fugiendum, ea nolente, moveretur, statim illa pondera amorum naturaliter quasi suâ gravitate deorsum lapsa abrupto retinaculo ceciderunt, & voluntatem secum rapiendo, magno impetu ad sua quæque objecta properarunt. Quod triplici ex capite videtur contigisse.

Primò, quia naturaliter ita fieri res ipsa postulat, ut (quemadmodum in bratis accidere videmus) non solum corporis commoda summo conatu quarant, doloresque & mortem fugiant, sed & sensuum externorum internorumque pro cuiusque natura delectationibus inhiant, quò natura pondere propelluntur. Vnde si rationali voluntati natura irrationalis cum eodem isto naturalis amoris pondere in omnia quæquæverum objecta proficiente conjunctaingeretur, nemini mirum esset, si rationis deliberationem & liberam voluntatis motionem semper indeliberatis suis motibus anteverteret. Natura enim longè constantius multòque prius suos motus exerit, quàm voluntas. Quod enim naturaliter agit, ipso momento, quo cuncta quæ ad agendum requiruntur expedita sunt, in actum proilit: hoc est, brutalis appetitus ipso momento quo sensibus vel internis vel externis objectum apprehenditur, aut appetit illud, aut fugit, aut alio quopiam circa illud veritatur motu. Quod opus naturæ totum peractum est, antequàm ratio deliberare, nedum voluntas annuere poterit. Quid ergò mirum, si brutalis illius naturæ motus cui copulati sumus, omnibus voluntatis liberis motibus prævolet, cum illa dilectio sui naturalis, quæ visceribus ejus & singulis facultatibus insculpta est, ubique corporis commoda & appetitionum requiem quarat? Quid denique non maximè rationi consonum, si in quilibet indilicenter ardeat, sive rationi, hoc est, veritati congruat, sive dissonet? Ipsius enim per se spectatæ non est agnoscere veritatem, sed bonum suum privatum querere: hoc verò utrum etiam superiori parti totique homini congruat, viderit ratio.

Secundò, quia ille ipse amor sui in quem homo velut finem cui omnia in posterum appetenda fervent, abrupto amore Dei lapsus fuit, est veluti intentio quædam generalissima & efficacissima finis ultimi, quo omnia referantur. Amisso enim amore Dei, in quem antea, omnia velut in finem ultimum referebantur, impossibile est, ut aliò quælibet appetita referantur, nisi ad ipsum hominem, qui se diligendo arctissime complectitur, & sibi soli incubat. Nam amor amicitæ ad alterum est quædam velut extensio & effigies amoris sui: quemadmodum propago est extensio trunci: & ad illum se incipit habere sicut ad se, res aliquas amico appetendo, sicut sibi. Inten-

tionis autem efficacis illa natura est, ut in omnia omnino media, quæ fini amato, sub modo quo amatur, conducere videntur, ne ellariò feratur. Hinc ergò solus ille amor sui efficacissimus, in quem homo lapsus est, etsi nullus appetitus sensitivus stimulare, satis est ut illa vitiosa desideria suscitaret etiam invitâ voluntate, quibus jam torquemur. Sic enim experimur in rebus amatis fieri, quantumcunque vel naturæ hominis vel appetitus sensitivo ingrata sint, ut si magno amore diligantur & appetantur, etiam invitâ illis cogitandis desiderandisque inhiemus. Cum verò amor iste sui sit simul generalissimus, utpotè in quem velut finem omnia omnino quæ quoquo modo faciunt ad corporis aut animæ requiem, quam omne animal naturaliter appetit, referantur; nihil mirabile, si ex illo solo amore ad omnia omnino vitia incessanter urgeamur. Nam amissa vera dilectionis regulâ & fine, quidquid homini bonum videtur, istud ex illo amore concupiscitur, sive animi solum creatura bona, ut à Stoicis factum est, sive corporis, ut ab Epicureis, sive utriusque ut à Peripateticis. Omnia quippe ista in hominem sui ipsius amatorem & admiratorem ultimo terminantur. Hinc est quod merito Augustinus isto solo amore sui tanquam generalissimo & uberrimo fonte omnium omnino vitiorum; Civitatem terrenam, cujus Adam in hominibus principium fuit, à cælesti civitate discernat: *Secernunt civitates duas, amores duo, terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei, cælestem verò amor Dei usque ad contemptum sui.* Optimè omnino atque verillimè. Impossibile est enim ut amator sui non contemnat Deum, & è contrario, ut amator Dei non contemnat se. Nam & ille seipsum velut finem omnium appetitionum suarum respicit, & iste Deum; cum neque seipsum curat, tunc diligit nisi propter Deum, ut illi cedat ipsa illa dilectio seu cura sui, seipsum etiam in nihilum redigere paratus, si tanquam in bonum, Dei unice dilecti cederet, juberetur. Hinc Augustinus: *Prima homini perditio fuit amor sui.* Hinc omnia vitia, quæ longâ serie recenset Apostolus, ex eo pullulare profitetur, quod præmiserat; *Erunt homines seipsos amantes.* Hæc, 1. Tim. inquit, omnia mala, ab eo velut fonte manant, quod primum posuit se ipsos amantes. Et paulò post iterum, cum illa vitia deduxisset: *Hæc atque hæc in summi vitia, sive uni homini accidant omnia, sive in his alia, illis alia dominantur, ex illa radice quodammodo pullulant, cum sint homines seipsos amantes.* Nimirum quia amor ille sui est, ut dixi, velut intentio quædam generalissima & efficacissima appetendi sibi velut fini quicquid appetenti congruere iudicetur: Ex quo non sola innoxia illa cura custodiendæ integritatis animæ & corporis; (nam & ista ex eo quamvis sine noxâ fluit, quatenus ad illa objecta terminatur) sed omnia etiam indeliberata vitiorum desideria, & consequenter vitia, Dei amore non regente, proficisci solent.

Tertiò denique, quia postquam homo deserto

deserto Deo in seipsum amandum fruendum-
 que velut beatitudinis fontem cecidit, ingen-
 tem & sibi ipsi incomprehensibilem vacuita-
 tem & egestatem expertus est; tantam videli-
 cet, quantum fuerat illud bonum, quo ante
 fruendo replebatur, & cui capiendo naturali-
 ter conditus fuit. Tria vero illius immensi
 possessione boni possidebat. Primò incompa-
 rabilem quandam cellitudinem, subpote qui
 nullo interfecto medio soli Deo subdebatur;
 & ita dominabatur sui & omnium sibi natura
 conditione subditorum, ipsi autem nemo penitus
 præter Deum. Secundò, scientiam luminosissi-
 mam rerum creaturarum, & maxime omnium
 agendorum; quia mens illa omni amore peregrino
 creaturarum, & consequenter pœnalis tene-
 bris vacua, sine ullo oblaculo, veritatis cui
 inhærebat, puris radijs tangebatur. Tertio,
 torrente quodam voluptatis perfundebatur,
 quæ ex tanto bono semper præsentè cognito
 dilectoque profuerebat: *Ex hoc amore*, inquit
 Augustinus de Adamo, *grande gaudium, non de-*
ssente quod amabatur ad fruendum. Tribus istis
 ingentibus bonis, quibus ex illius infiniti boni
 possessione plenus erat, tres æque ingentes ina-
 nitates seu penuriæ succellerunt, & ex penu-
 rijs importunissimi & violentissimi desiderio-
 rum impetus ad illa damna quoquo modo lar-
 cienda. Hæc enim in primis consideratione di-
 xisse arbitror Augustinum, id quod omnium
 veraciter spiritualium virorum iudicio appro-
 batum est: *Fecisti nos ad te, & inquietum est cor*
nostrum donec requiescat in te. Anima quippe in-
 quietatur desiderijs velut motibus; & gaudijs
 veluti motuum terminis requiescit. Inde igitur
 perpetua ejus extra Deum inquietudo, dum
 quidquid appetit ut fruatur & gaudeat, nihil
 omnino invenit præter Deum, quo valissima
 illa capacitas impleatur.

lib. 1. de
Civ. c. 10.

lib. 1. con-
sili. 1.

Serm. 17.
de civ. c.

lib. 1. de vera
relig. c. 45.

lib. 1. c. 48.

A quia morte damnatus est, vicaria quadam sui-
 ipsius substitutione immortalitatem quam
 amisit rursus assequatur. Hoc enim nascitur
 quodam arcano *sensu naturali & mortali successione* *Lib. de bono*
decessionemque requiritur. Hi tres ergo fontes *coning. c. 19*
 sunt non ubertatis sed *indigentia*, ut eos Augu-
 stinus subinde vocat, ex quibus omnino omnia
 vitiosa desideria, quibus provocamur, ema-
 nant.

Quibus si addas, quod amor ille sui, quam *Serm. 47. de*
primam hominis perversionem fuisse cum sanctissimo *divers.*
 Doctore diximus, vestigium sibi simillimum,
 sicut ipsa natura humanorum actuum postulat,
 instar consuetudinis pertinacissima in inferio-
 rem animæ partem inprellit (quæ omnium
 motuum vitiosorum quantumcunque spiri-
 tuum & subtilium, quibus perturbamur, sus-
 ceptiva est) eaque in prolem propagata tran-
 sibat, quò doctrina Augustini collimare vae-
 tur; nihil omnino quod quam mirabitur, si istud
 amoris proprii vestigium, naturali illi dile-
 ctioni sui superadditum, tantaque rerum om-
 nium egestate, in quam cecidimus, appetitum
 provocante adjectum, in ellanter creaturarum
 rerum desideria concitet, & omnibus actibus
 libera voluntatis prævolet. Omnia quippe
 prædicta per modum naturalis ponderis pre-
 munt, & non expectata rationis deliberatione,
 assiduis desiderijs vel agendi vel non agendi,
 in omnibus occasionibus animam ad exieren-
 dum contentum suæ libertatis impellunt.
 Quidquid enim creaturarum rerum, sive sensi-
 bus externis sive ipsis occurrit cogitationibus,
 totum hoc sub objectum proprii amoris jam
 corrupti summaque illa egestate vexati cadit,
 qui illis vel appetendis vel fugiendis incessan-
 ter invigilat; quemadmodum hoc in brutis
 erga sui generis objecta fieri manifestum est.
 Unde Augustinus sæpe vitam istam non solum
 tentationibus plenam, sed totam tentationem
 esse testatur: *Census tentationes, uno quam totam* *Lib. 22. de*
tentationem, quando in ea sumus, quantumlibet *Civ. c. 22.*
prosciamus perpeti non desinimus. Et infra, quod
 etiam crebro repetit: *Aliquando concitatus, ali-* *c. 23.*
quando recessus, non tamen desinit caro concupis-
cere contra spiritum. Longè enim latius patet
 illud Apotoli, quàm vulgò putant; *Caro con-* *Gal. 6.*
cupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus car-
nem. Nam quamvis illa notissima vitiorum
 fornicationis, homicidij, & similibus deside-
 ria non temper nos irrequieta perturbent, sunt
 alia tamen innoxiarum rerum cogitationes
 & appetitiones, quibus anima sine cessatione
 velut aër aurâ sensibus humanis impercepti-
 bili commovetur. Qui aër quamvis sereni-
 ssimus quiescere videatur, moveri tamen ra-
 tio vera judicat. Nam ad omnes omnino
 actiones nostras, hujusmodi quamvis levissimi
 motus voluntati prævolant quibus consen-
 tiendo non solum peccata venialia vulgò nota
 committamus, sed etiam actiones illas, quibus
 corpori vel animæ juxta naturæ instituta con-
 sulimus, exequamur. Hinc ergo fit, ut im-
 possibile sit ullum liberum voluntatis actum
 exeri, nisi illius amoris sive naturalis sive su-
 peradditi

Lib. de bono
coning. c. 19

Serm. 47. de
divers.

Lib. 22. de
Civ. c. 22.

c. 23.

Gal. 6.

LIBER SECVNDVS

per additi desiderio quodam involuntario præeunte provocetur. Sola enim illa pura dilectio Dei, nullum cum illo amore præeunte commercium habet, sed ejus inordinationes interficit, & ejus titillationes prævolantes enecat. Quidquid non ex illa divina purissimaque dilectione fluit, hoc necessario ex illo amore sui, ac desiderijs ejus sive ordinatè sive inordinatè profiliantibus, & præeuntibus proficiscitur. Et quamvis nihil mali fiat, sed potius multum boni, quatenus per eum necessitatibus corporis, & sensuum, & vita conservandæ juxta naturæ præscriptum consulimus, quod natura omnibus animantibus indicat; tamen in creatura rationali non est bonum, quod ista appetendo & procurando in seipsa hæret, dum sibi consulit, tanquam fini cui ultimò totum cedat; cum deberet in Deum, cujus est & ipsa, & appetitus ejus, & vita tota, retorqueri. Alioquin amor iste sui ordine suo in creatura rationali caret.

His de duabus illis animi pœnis ignorantia & concupiscentia expeditis, conlectaneum esset, ut nonnihil etiam de miseris corporis, & in primis de pœnis parvulorum in altera vita diceremus. Nam etiam de illis non parvæ vigent controversiæ, in quarum decisione non mediocriter à probatissima Sancti Augustini & veterum doctrina recentior schola deflexit. Sed quia in libro tertio de statu puræ naturæ, de corporis pœnis copiosè, ac de Dei infligentis justitia disputandum est, in illum cuncta reservamus locum. De pœnis vero

^A parvulorum post hanc vitam pœnè superfluum est novum laborem suscipere. Iam enim ante paucos annos Illustrissimus juxta atq; Eruditissimus vir Dominus Florentius Conr. us Archiepiscopus Tuamensis opusculo hac de re scripto, per quam accuratè demonstravit, parvulos absque baptismo ex hac vita decedentes pœnis non tantum damni, sed sensibilibus, & quidem æterni ignis, secundum Sancti Augustini doctrinam, plecti. Cui operi quamvis quædam addi possent, quædam etiam juxta Sanctum Augustinum rectius aliter dici, quemadmodum nos quodam loco declaravimus, rectissime tamen ostendit id quod in ista controversia præcipuum ac mecilla est, longè ab Augustini, & fortassis Ecclesiæ, quæ Pelagianos juxta ejus principia damnavit, mente recessisse scholasticos, qui parvulis sine baptismo morientibus vel beatitudinem naturalem, vel immunitatem à sensibilibus ignis æterni pœnis tribuerunt. Quæ propter ne actum agamus, vel ejus lucubrations in hæc scripta nostra transferamus, remittimus diligentem lectorem ad ipsum tractatum ejus, in quo quicquid ad adversarijs pro parvulorum causa benignius quam sapientius opponitur, ex profundissimi doctoris Augustini sensu ac verbis refutatur. Nos verò itto labore, qui in pœnas parvulorum explicandas impendendus fuisset, sublevati, alacrius ad statum ac vires naturæ per peccatum violatæ describendas, nusquam à Divi Augustini mente (quantum Deus adjuverit) recedendo, properabimus.

F I N I S.

DE STATV